T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

COP31 TÜRKİYE ANTALYA

Sayı : 30824082-610-17089345 22 Ekim 2026
Konu : Yazılı Soru Önergeleri

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:
-Dosya (1 Takım)

Mustafa Kemal Mahallesi Eskişehir Devlet Yolu (Dumlupınar Bulvarı) 9. km. No: 278 Çankaya / Ankara
İrtibat: Tel:
Faks: e-posta: elektronik ağ: www.csb.gov.tr

VAN MİLLETVEKİLİ
SAYIN GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT'İN
TBMM 7/41559 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLARI

7/41559
GE 119

SORULAR

Doğal dengeyi bozarak ekolojik yıkımı derinleştiren uygulamalar sıklıkla kamuoyuna yansımaktadır. Şirketlerin ekonomik çıkarını önceleyen politikalarla ekosistem ciddi oranda zarar görürken canlılar için yaşam alanı daralmakta, ülke günden güne su fakiri bir ülke konumuna düşmektedir. Çünkü gerekli ölçüde Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) yapılmadan HES, JES ve barajların sayısında ciddi bir artış yaşanırken maden sahalarıyla da halk sağlığı tehdit edilmektedir. Bunun trajik bir ömeği de 13 Şubat 2024'te Erzincan'ın İliç ilçesinde altın madeninde liç alanının çökmesiyle 9 işçinin hayatını kaybettiği iş cinayetidir.

Bugün Ağrı'nın Diyadin ilçesinde bulunan Mollakara Altın Madeniyle ilgili endişeler de artmaktadır. Bu sebeple Mollakara köyü sakinleri ve çevre koruma örgütleri; siyanür kullanımı ile maden sahasının su kaynaklarına ve yaşam alanlarına yakın olmasından dolayı "ikinci İliç" uyarısında bulunmaktadırlar. Çünkü uzmanlar, 20 ton altın rezervi için hazırlanan projede sahanın evlere 190 metre mesafede olduğunu, 10 bin tonluk siyanürün kullanılmasının sadece Ağrı'yı değil; Van ve diğer kentleri de olumsuz etkileyeceğini belirtmektedirler.

Koza Altın İşletmeleri tarafından işletilen tesisin Tendürek Dağı eteklerinde konumlandırıldığının, dolayısıyla Murat Nehri'nin kaynağında bulunduğunun altını çizen uzmanlar en ufak bir sızıntıda Fırat Nehri'nin geçtiği tüm kentlerde ciddi çevresel ve sağlık sorunlarına sebep olacağını ifade etmektedirler. Çünkü toplamda 467,2 hektarlık bir alam içeren altın madeni sahası yaklaşık 650 futbol sahası büyüklüğünde bir alana denk düşmektedir.

Temel geçim kaynağının tarım ve hayvancılık olduğu bölgede mera alanlarının zarar görmesiyle yurttaşlar ciddi bir ekonomik riskle de karşı karşıya kalırken uzmanlar, ÇED raporunun da gerektiği şekilde düzenlenmediğini ifade etmektedirler. Dolayısıyla siyasi iktidar, şirketlerin taleplerini esas almak yerine yurttaşların evlerinin yakınında, nehrin kaynağında ve mera alanları üzerinde kurulan altın madeniyle ilgili endişelere kulak vermek zorundadır.

Bu bağlamda;

1. Ağrı ilinin Diyadin ilçesindeki Mollakara Altın Madeninin kurulması süreciyle ilgili Bakanlığınızda hangi bilgiler bulunmaktadır?
2. Ağrı / Diyadin'in Mollakara köyünde kurulan altın madeni hakkında Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) raporunun olumlu olmasını etkileyen faktörler nelerdir? ÇED raporunda gerçeğe aykırı verilere yer verildiği doğru mudur?

3. Ağrı / Diyadin'deki Mollakara Altın Madeniyle ilgili ÇED raporunda insan, doğa, geçim kaynakları vb. ölçütler nasıl değerlendirilmiştir? Siyanürle aramanın insan ve doğa üzerinde herhangi bir etkisinin olmayacağı kanaatine nasıl varılmıştır?
4. Ağrı / Diyadin'de Mollakara Altın Madeni tesisinin kurulması sürecinde; Bakanlığınız tarafından halk sağlığı üzerindeki etkileri araştırılmış mıdır? Tesisin kurulmasından etkilenen yerleşim yeri ile insan sayısı kaçtır?
5. Tarım ve hayvancılığın klasik ekonomik üretim biçimi olduğu Ağrı / Diyadin'de siyanürün kullanılmasının mera alanlarına ve tarımsal ürünlere verebileceği olası zarar analiz edilmiş midir?
6. Koza Altın İşletmelerinin "Mollakara hinterlandı" olarak tanımladığı hattın kapsadığı bölgeler hangileridir? Bu kapsamda Van'da ruhsatlandırılan arama bölgeleri sayısı kaçtır?
7. Mollakara Altın Madeni sahasına bağlı diğer alanlarda kapsamlı ÇED raporundan kaçınmak için Van' daki projelerin 25 hektarın altında gösterildiği doğru mudur?
8. Mollakara Altın Madeninin Ağrı ve Van başta olmak üzere yaşam alanlarındaki olumsuz etkilerinden dolayı herhangi bir çalışma başlatılacak mıdır? Maden sahasının denetimi hangi sıklıkla ve nasıl yürütülmektedir?

CEVAPLAR

ÇED Yönetmeliği uyarınca yürütülen ÇED Süreçleri sadece Bakanlığımızca yürütülmemekte olup, proje konusuyla ilgili tüm kurum ve kuruluşların katılımıyla gerçekleştirilen bir süreçtir. Süreç içerisinde yapılan bilimsel/teknik çalışmalar Bakanlığımızca yetkilendirilmiş firmalar tarafından, Proje Özel Formatları kapsamında yapılmakta/yaptırılmaktadır.
Bu süreç boyunca sürdürülen çalışmalarla halktan gelen görüş ve öneriler de dikkate alınarak projenin çevresel etkilerinin mevzuatın gerektirdiği biçimde araştırılıp incelendiği ve olası çevresel etkilerin en aza indirilmesi için gerekli önlemlerin alındığı, bu konuda diğer ilgili kurum ve kuruluşların da hem fikir olduğu da dikkate alınarak değerlendirildiği bir süreçtir.

Projeden kaynaklı ortaya çıkabilecek atıkların çevre kirliliğine neden olmaması yürütülen ÇED Süreçlerinde esas alınmakta olup, ÇED Raporlarında bölgenin mevcut kirlilik yükü tespit edilerek ve projelerin depolama alanları ile maden ocak alanlarının tasarımları bu esasa göre tasarlanmaktadır.

Konuyla ilgili İnceleme ve Değerlendirme Komisyonu üyelerinden Tarım ve Orman Bakanlığı (Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü ve Su Yönetimi Genel Müdürlüğü) ve Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü (Hava Yönetimi Daire Başkanlığı, Döngüsel Ekonomi ve Atık Yönetimi Daire Başkanlığı, Su ve Toprak Yönetimi Daire Başkanlığı) olumlu görüşleri bulunmaktadır.

Projenin tarım alanlarına ve hayvancılığa etkileri ve alınacak önlemler proje için verilen ÇED Olumlu Kararına esas teşkil eden Nihai ÇED Raporunda yer almakta olup, söz konusu ÇED Raporuna https://eced.csb.gov.tr/jsp/ek1/39387# internet adresimizden ulaşılabilmektedir.

Ayrıca Nihai ÇED Raporunda açık ocakta yapılacak susuzlaştırma işleminden kaynaklı mevcut yüzey suyu ve kaynak boşalım miktarlarına (baz akım) ve su kalitesine olacak etki, maden ünitelerinin yüzey suyu akışına ve yeraltısuyu beslenimine etkisi, depolama sahalarından olabilecek sızıntı sularının yüzey suları kalitesine etkisi, taşkın riski ve madencilik ile artan erozyon ve sediman taşınımı etkisi değerlendirilmiştir.

Ayrıca 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 10 uncu maddesi "*Gerçekleştirmeyi plânladıkları faaliyetleri sonucu çevre sorunlarına yol açabilecek kurum, kuruluş ve işletmeler, Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporu veya proje tanıtım dosyası hazırlamakla yükümlüdürler.*

Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu Kararı veya Çevresel Etki Değerlendirmesi Gerekli Değildir Kararı alınmadıkça bu projelerle ilgili onay, izin, teşvik, yapı ve kullanım ruhsatı verilemez; proje için yatırıma başlanamaz ve ihale edilemez..." hükmü ve 10. Maddeye istinaden çıkarılan ÇED Yönetmeliğinin 14. Maddesinin 3. Paragrafında "*(3) Bakanlık, Komisyon çalışmalarını ve halkın görüşlerini dikkate alarak proje için "ÇED Olumlu" ya da "ÇED Olumsuz" kararı verir.*" hükmü yer almaktadır. Soru Önergesine konu proje için ÇED Yönetmeliğinin 14. Maddesi uyarınca ÇED Olumlu Kararı verilmiştir.